

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Petri Chrysologi Archiepiscopi Ravennatis, viri
eruditissimi atque sanctissimi, Sermones In Evangelia De
Dominicis & festis aliquot solemnioribus totius anni,
insignes & peruetusti**

Petrus <Chrysologus>

Lvgdvni, 1623

De eisdem, Sermo CXXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50232](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-50232)

ipse omnium præsttit & natura. Puto diues , quod & aquam pauperi tu negasti : cui ne ingredetur ianuam tuam , ne ad tuum puteum perueniret , canes quam plurimos obiecisti. Quid est autem quod dicis? Mitte Lazarum ut intingat extreum digiti in aqua. Et non deferat aquam ? ergo iuxta te est aqua : & si iuxta est , quare de proximo non sumis ? quare ? quia vincitæ sunt manus tuæ merito diues , quia solutis debilitate Lazari manibus subuenire tempsisti. Debet homo, debet debilibus sua membra partiri : quæ cum Iob non daret , sed redderet , sic dicebat. Ego ^{Iob. 29.} fui oculus cæcorum, pes autem claudorum: ego eram pater inualidorum. Homo si non habes nummum, da pauperi manum , quia maiorem misericordiam facit , qui ad mensam suam manu pauperem debilem dicit. Ipsum se pauperi dedit , qui se aptauit in obsequium pauperis , aptauit in pauperis seruitutem. Iterum fratres , præsentis verbi plenitudinem differamus , ut tertia auditione quam sententiam ab Abraham beatissimo pertulerit diues , proloquamur.

De eisdem, Sermo CXXIII.

INuerecundi debitoris est, aut differre credita , aut promissa denegare : honesti sine mora , & mox utraque dissoluere. Promisimus ut omne quod restat de illo diuite redderemus , qui cum in Lazarum vi-sus sit immitis, in se magis sanguis extitit, & crudelis. Hactenus quid diues ad Abraham locutus fuerit , & sanctus Euangelista , & noster sermo, in quantum potuit declarauit. Dictum est. *Et eleuans oculos suos cum Luc. 16. esset in tormentis, vidi Abraham a longè, & clamans dixit: Pater Abrahā miserere mei, & mitte Lazarū, ut intinge extreum digiti sui in aqua, & refrigeret linguā meā, quia crucior.*

*crucior in hac flāma. Cui nunc respōdit Abrahā, Fili rece-
pisti bona in vita tua. O mira pietas, adhuc vocat filiū,
quem degenerasse propria crudelitate sic respicit. O
singularis bonitas, adhuc vocat filium, quem vidit
infernī vernulā, pœnarum sobolem, extremum man-
cipiū iam gehennæ. Sed vocat filium, ut magis magis-
que filij probetur impietas: quādo cū tali etiā pater-
ni sermonis pietas perseuerat. Tu vocas patrem, ego
voco filium: ut te grauiter dolcas perdidisse quod na-
tus es. Adhuc voco filiū, ut amarius doleas perdidis-
se quod natus es. Adhuc voco filiū, ut amarius doleas
perdidisse te quod tibi gratia dederat, & natura: quia
non habuisse, doloris non est ranti, quāti habita mœ-
roris est perdidisse: voco filium, ut intelligas iudicij
esse, quod pateris, non furoris: voco filium, ut in me
mea patientia, &c in te tua maneat pœna. Sed iste fra-
tres intelligit se non esse filium, qui facietur, & pensat
de suo merito, quod tam pīj patris perdidit de na-
tura. Qui tunc vtique respondisset generi, si pius, si
hospitalis, si misericors, in pauperem sū fuisse huma-
nus. Qui genitoris opera non facit, negat genus, do-
mino sic docente: Si filij Abrahæ essetis, opera*

Ioan.8. Abrahæ faceretis. Ille fidem generis probat, cui tātus
paterni operis assertor assistit. Sed quid dicit Abra-
ham, *Fili, recepisti bona in vita tua.* Si tantum diuitis
huius istud est crimen, quia recepit bona, quantum
reus qui inuadit indebita? Si tantum criminosus
qui sua claudit, qui non largitur accepta, quam pœna-
lis est qui & suis incibat, & aliena peruadit? Fratres,
demus nostra, si tamen nostra, demus tamen quā
putamus nostra, vitēmus aliena, declinemus extra-
nea, certè si cui aliquid tulimus, tota celeritate red-
damus: ne hic relinquentes omnia, illuc censu pau-
peres, criminis diuites, ad istum diuitem perducamur.

Discat

Discat tamen diues quia recepit bona, non accepit: Videtis fratres, quia Abrahæ sancti verbo istius diuitis animus proditur, sensus arguitur, intellectus punitur, qui non sibi data, sed redditæ credidit quæcunque domino largiente possedit. Intelligite quo sélu incellerit, quo corde ambulauerit, qui Deum sibi credidit debitorem, & dominum suum male diues usuris suis addixit obnoxium, ignorans quia dominus & si pauper incessit in terra, diues tamē ascendit in cœlum: & dedit ille, non accepit in fœnore, qui dedit vni quinque talenta, alij duo, alij vnum: vnde & promisit se exacturum, non redditurum usuram, cum dicit ad seruum: Serue nequam & piger, dedilles pecuniam meam, & ego venissim, & exegissim eam utique cum usuris. Hinc autem plus impius diues iste, quia non in alium pius extitit: qui & si recepit bona, non pro bonis mala, sed pro malis bona recepit indignus. Sed transeamus ad Lazarum, & quæramus quid est quod dicit; *Et Lazarus similiter recepit mala.* Et id sufficiat ad meritum, abundet ad gloriam, si non fecit bona, sed recepit mala: plane beatus est fratres, qui se à Deo accipere bona, mala recipere, fideliter credit. Beatus qui Deo semper reddit debita: certè si non potest, vel dimitti sibi debita tota humilitate depositat, ipso Domino sic docente. Dicite: *Vimitte nobis debita nostra.* Beatus qui Deo debita, & cum non intelligit se contraxisse, per-
Matth. 6.
Psal. 68.
Prou. 18.
 soluit, altius Propheta instituente cum dicit: *Quæ*
Iuxta
LXX.
Psal. 142.
non rapui tunc exolutebam. Beatus qui se apud Deum semper ut excusat, accusat, scriptura taliter admonente: *Iustus in primordio sermonis sui accusator existit.* Et si iustus, quare se iustus accusat? quia: Non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Homio coram homine de iustitia, de

E e innocen

innocentia, de merito forsitan glorietur: coram Deo
qui se de innocentia iactat, de sua iustitia gloriatur,

Luc. 18. homo non est. Hinc est, quod ille Phariseus cum
non orat, sed iusticias suas computat, imputat, ru-
et, iniustus & publicano deterior abscedit. Sed
accedamus ad reliqua. *Nunc autem hic consolatur*, ait,
tu vero cruciaris. Videntis fratres, intelligitis fratres,
quia iustos ex his quæ dicta sunt, & si discretio loco-
rum, una tamen & inferni adhuc regio continebat:
atque eos & si chaos iam magni, nondum tamen cœ-
lestis habitatio separabat: & si diuidebat illos hiatus
tristis, nondum tamen deputata superius angelis al-
titudo. Flammea romphæa (sicut Legislator refert)

Paradisi voluebatur in ianua, ne illuc homini pater-
ret accessus: æreis ianuis, & ferreis vectibus por-
tæ inferi obseratae claudebantur, ne animabus, quæ
illuc iactatae fuerant de supernis, ullus pateret eges-
sus. Nam & chirographum paterni debiti, quod
morti singulos adiiciebat, stylo culpæ, & reatus ip-
sius atramento tenebatur ascriptum, & ad sobolis
noxam multa temporum currebat vurga: nec erat ido-
neus qui Paradisum introiret, flammarum extingue-
ret, diuinitus institutam, aut aperiret ianuas inferni
cælitus obseratas, aut solueret chirographum,
quod in arca legali Dei præcepto tenebatur inclu-
sum. Hinc est, quod ipse dominus primi hominis, id
est, cothurnacis serui, exaltator aduenit: ipse domi-
nus qui obserauit Paradisum, qui clausit infernum,
ad terras & inferos tota potestate descendit, ut accesa
extinguueret, clausa protinus aperiret, protoplasti faci-
nus aboleret. Hinc est, quod arietem suæ crucis por-
tat aggressurus infernum, ut conterat & confringat
ipsas tartari ianuas ære munitas, & ferro. De latere
fundit aquam, ut Paradisi viam temperet, ignem ex

parte

parte sanctorum extinguat inferni, totum chirograpnum debiti diluat, & soluat antiquum: & patiendo hoc remittat ipse, quod ipse intulit imperando. Agnoscite fratres, lætamini fratres, post triumphū Christi sanctorum custodiam dissolutam, & in sanctos ultra inferni nil deberi: quando Christus ut iustos, non in iustos absolueret, ad inferos usque penetrauit. Intelligamus fratres, quantum Christus profuerit, imo quam sine Christo in nullo fuerit satus, cum præter istam corporum solutionem, sanctorum quoque animæ apud inferos tenebatur astrictæ. Beat⁹ ergo Lazarus, qui totum Deo debuit, ut criminis nil deberet. Beatus qui hic recepit tot mala, ut ibi bona omnia possideret. Et adiecit Abraham, dicens, *Neque hinc ad vos transire neque huc transire quis potest.* Terret fratres, terret nimis huius vocis auditus, quæ ostendit post mortem, & semel apud inferos pœnali custodiæ deputatos ad sanctorum quietem non posse transferri, nisi Christi gratia iam redempti, ab hac desperatione sanctæ Ecclesiæ intercessione soluantur: ut quod sententia negat, Ecclesia mereamur, præster gratia. Hic tamen diues rogat adhuc, & dicit: *Pater Abraham.* Adhuc vocat patrem, qui meritum suis & patrem & patriam sic amisit. *Pater Abraham.* Hic miser & in pœna mentitur. *Pater Abraham, mitte eum in domum patris mei.* Si verè hunc patrem vocat, cuius domum patris alterius tunc requirit? nisi forte eum se in absentia habere patrem credit, quem in præsenti se taliter conspicit perdidisse: & sic sibi credit eius patris domum eius gratia custodiri, cuius ibi negari sibi finum videt, videt requiem pernegari. *Pater Abraham, mitte eum.* Quem? Nempe Lazarum. Vbi? *In domum Patris mei.* Modo, & tardè, diues Lazarum ad domum patris sui non misericors, sed miserandus inuitat,

quem toto tempore substantiæ miseratione suis in-
cumbentem ianuis non recepit : & sub specie pieta-
tis ad pristina vulnera , ad præteritos gemitus Lazarum
vult redire , quem prima petitione ad suos de-
uocare non potuit cruciatus. Antè dixit : *Mitte ad me.* Modo dicit. *Mitte ad fratres meos.* Dolet, agit in-
felix, ne videat felicem , quem aliquando putauerat
infelicem. *Mitte ad fratres meos.* Vbi ? *In domum*
patrismei. Ut quid ? *Habeo enim, inquit, quinque fratres,*
ut testetur illis , ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Cui pius, qui sibi sic impius? Impudenter pre-
sumit aliis impetrare pœnitentiam, qui sibi tam cru-
deliter ad veniam nil prouidit. *Mitte Lazarum in do-*
mum patris mei , habeo enim quinque fratres. Et putas
quod quinque fratribus tuis sufficit Lazarus, qui tibi
tanto tempore, tot vulneribus suis, toto clamans cor-
pore nil profecit ? Merito ei respondit Abraham: *Ha-*
bent Moysen & Prophetas , audiant illos. Sine Lazarum
tantos requiescere post labores , & tu defle tuas quas
tuo merito sustines pœnas. Deus autem fratribus
tuis, & omnibus , non pro tuo consilio , sed pro suo
munere olim prospexit ad salutem , dedit per Moy-
sen legem , Prophetam largitus est per Eliam: au-
diant ergo illos , ne tuos sentiant cruciatus. Respondit
diues: *Non pater Abraham, sed quis ex mortuis resurre-*
xerit, credent ei. Cui respondit Abraham : *Si Moysi &*
Eliæ non credunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit cre-
dent ei. Nihil tam verum fratres, qui de cœlo loquen-
ti per legem , de cœlo venienti Christo credere no-
luit, iam non merebitur credere ab inferis reuerten-
ti. Ipse Christus fratres , Deus & Dominus noster
ad Moysen est locutus de cœlo , ipse in terra terreno
est locutus in corpore , ipse cum terreno corpore
ab inferis est reuersus : & tamen referenti quæ bona
in cœlis,

In cœlis, quæ sint apud inferos mala, fratres diuitis illius, qui Iudaicis intelliguntur in populis, credere tota obstinatione noluerunt. Verum fratres, quia nos, qui sit diues, aut quis Lazarus pauper, & qui sint quinque diuitis fratres, dicere nunc tempus excludit: nec quid in hac historia spiritualis intelligentiae lateat, aperire permittit: edocti per Christum, quid apud ipsum iustos maneat, quid apud inferos expectet iniustos, agamus, curamus verbo, opere, misericordia, ut & superna bona apprehendere, & mala perterriti, vitare & declinare possimus.

De eisdem, Sermo CXXIV.

Quoties nobis à Deo diues ingeritur purpuratus, quoties vulneratus pauper apponitur, toties nobis misericordiæ σκόνη μητρὶ panditur, toties nobis stadiū pietatis aperitūt: ut de spectaculo cœlesti possumus attendere, quam breui quantumvis pauper ad palimat, diues peruenit ad ruinam. *Homo, inquit,* erat diues, & induebatur purpura & byssō, & epulabatur quotidie splendide, & erat quidam mēdicus nomine Lazarus, qui iacebat ad ianuam eius, cupiens saturari de mīcīt quæ cadebant de mensa diuitis. Induebatur diues purpura, pauper liuore: diues byssō, pauper squallore: auro diues, pauper fœtore: diues plumeo decumbebat in sigmate, iacebat durissima pauper in terra: diues stabat epulas, sanie pauper anhelabat: fundebat vina diues, pauper lachrymas: exsatiatus diues proiecibat panes, micas pauper esuriens non habebat: pascebat oblatrantes pauperem diutes ferculis suis, pauper vulneribus suis saturabat diuitis canes. Ac ne plurimis, ad diuitem bona omnia, ad pauperem mala omnia perlegimus prouenisse, neque tamen pauperem fregerunt aduersa, aut diuiti oturia secunda

*Idest, causa
ludo.
rum.*

Luc. 10.

Ecc 3 profuc